

DokumentID
1259995

Handläggare
Peter Wikberg
Er referens

Sida
1(2)
Datum
2010-11-19
Ert datum

Ärende

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning

Box 7005
402 31 GÖTEBORG

Vetenskaplighet och öppenhet

Miljöorganisationernas Kärnavfallsgranskning (MKG) har den 12 november 2010 tillställt SKB en skrivelse med rubriken "Behov av vetenskaplighet och ökad öppenhet i Kärnavfallsbolaget SKB:s forskningsarbete". MKG:s skrivelse är i vissa stycken hållen i en demagogisk ton som vi tar avstånd ifrån. Vi tror inte att misstänkliggörande och ogrundade anklagelser om SKB:s avsikter gynnar en konstruktiv dialog och vi tänker för vår del fokusera på sakfrågorna, vilka förtjänar en seriös och ärlig diskussion. Här vill vi ge vår syn på de väsentligaste frågorna som MKG tar upp.

Allmänt

SKB har en lång tradition av att planera och låta genomföra forskningsinsatser då det gäller de många olika frågor som kan vara av betydelse för den långsiktiga säkerheten. SKB har genom dessa forskningsinsatser bidragit till att bygga upp en internationell databas som används av såväl SKB som forskare världen över. Forskningsarbetet bedrivs på universitet, högskolor och forskningsinstitut över hela världen, medan planering görs och slutsatser om betydelsen för säkerheten dras av personer med motsvarande kompetens inom SKB.

Sedan 1986 har SKB redovisat ett program för forskning och utveckling som vart tredje år tillställs Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och tidigare SKI. Myndigheten låter programmet gå på en bred remiss och sammanfattar därefter sina synpunkter på programmet som underlag till regeringens beslut i frågan. Detta har inneburit en löpande granskning av SKB:s forskning vilket har borgat både för forskningens kvalitet och bredd.

SSM:s granskning

Arbetet med lokalisering och karakterisering av möjliga slutförvarsplatser har krävt en systematik för att säkra kvalitet och spårbarhet i arbetet och SKB:s kvalitetsledningssystem har utvecklats för att hantera undersökningarna likaväl som annan verksamhet inom SKB. Kvalitetssäkringen inom platsundersökningarna har granskats av dåvarande SKI och dess expertgrupp INSITE och befunnits vara tillfyllest och inga större anmärkningar har gjorts. SSM har dessutom låtit konsultföretaget Galson Sciences Ltd. göra granskningar av SKB:s kvalitetssäkringsarbete. Granskningar har avsett dokumentation och testning av datorkoder som använts i SKB:s platsundersökningsprogram, en jämförelse mellan SKB:s och andra länders (organisationers) kvalitetssäkringssystem, granskning av hur data och datorprogram har kvalitetssäkrats i SR-Can samt granskning av kvalitetsrutiner för SR-Site. [SKI 2005:05, SKI 2007:11, SKI 2008:16, SSM 2009:19]. Under hösten 2009 - våren 2010 har granskningen omfattat två experiment som genomförts och fortsättningsvis genomförs vid Äspölaboratoriet i Oskarshamn. Dessa experiment, MiniCan och LOT, handlar delvis om korrosion av koppar. SSM:s granskning konstaterade att bägge projekten utförs i enlighet

Svensk Kärnbränslehantering AB

Box 250, 101 24 Stockholm
Besöksadress Blekholmstorget 30
Telefon 08-459 84 00 Fax 08-579 386 10
www.skb.se
556175-2014 Säte Stockholm

med SKB:s kvalitetssystem och konstaterar (SSM 2010:17) att SKB:s kvalitetssystem är tillfyllest. Vidare konstateras att SKB i dessa båda fall använder sig av kvalificerade leverantörer med egna kvalitetssystem.

Vid granskningen fann SSM att SKB inte redovisat vissa resultat från MiniCan i rapporten TR-09-20. I MiniCan-projektet sker rapportering till SKB i form av leverantörers lägesrapporter. SKB publicerar sedan vissa av dessa i en rapportserie; hittills har rapporten TR-09-20 publicerats. I den rapporten saknas data som senare redovisas i leverantören Sercos underlagsrapporter. SKB konstaterar att det som skett inte är i linje med SKB:s kvalitetssystem och åtgärder har vidtagits för att detta inte ska upprepas. SKB är i sak enig med slutsatserna i den granskning som SSM låtit göra och avser förbättra de rutiner som lett till felaktigheter och har knutit projektet närmare SKB genom att utse en intern biträdande projektledare. Liksom SSM bedömer SKB detta som en engångsföreteelse.

Tolkning av data och offentlig insyn

I MiniCan-experimentet finns instrument som på olika sätt kan användas för att bedöma omfattningen av korrosionsprocesser. Experimentet är relevant för en situation där kopparkorrosion av någon anledning penetrerats och den innanförliggande gjutjärnskapseln också utsätts för korrosion. Resultat med "anmärkningsvärt höga" korrosionshastigheter härrör från elektrokemiska mätningar. Det går inte att med säkerhet påstå att dessa mätvärden är korrekta eller inkorrekta. Det finns mätvärden som ger orimligt höga korrosionshastigheter och som också SSM:s kvalitetsgranskning pekar på kan bero på mätfel. SKB planerar ta upp en av de totalt fem kapslar som ingår i MiniCan under 2011 och det finns då en möjlighet att kontrollera de tidigare mätvärdena. Observatörer från olika intressenter kommer att inbjudas för att följa arbetet. Upplägget kan påminna om det som SKB just nu genomför inom ramen för två experiment där frågan om kopparkorrosion i rent syrgasfritt vatten studeras. SKB har inrättat en referensgrupp för att ge möjlighet till såväl transparens som delaktighet i de fortsatta experimenten med korrosion av koppar i en syrgasfri miljö. MKG:s kanslichef Johan Swahn deltar i referensgruppen.

SKB:s forskning utsätts för starka krav på insyn. Det kan till exempel leda till att primärdata som beror av instrument- eller mätfel redovisas innan de har analyserats och långt innan man kan dra korrekta slutsatser. Slutsatser som dras utan ingående analys blir i sådana fall ofta missvisande eller felaktiga. Det finns dock ett legitimt krav från omgivningen att få ta del av de rapporter som presenterar de senaste resultaten från pågående arbeten. SKB har en rapportserie inom ramen för de samarbetsavtal som finns med utländska systerorganisationer. Denna rapportserie (International Progress Reports) kommer SKB snart göra offentlig på samma sätt som SKB:s TR- och R-rapportserier. De utländska intressenterna har gett sitt godkännande till detta.

Med vänlig hälsning

Svensk Kärnbränslehantering AB

Claes Thegerström
Verkställande direktör

Peter Wikberg
Forskningschef